

Онопрієнко Тамара Анатоліївна

Київський університет імені Бориса Грінченка

Інститут філології

(м. Київ)

Науковий керівник – к.ф.н., доцент Якуба В.В.

ВЕРБАЛЬНІ ЗАСОБИ ВИРАЖЕННЯ СТЕРЕОТИПІВ ПРО ШКОЛУ (НА МАТЕРІАЛІ АНГЛОМОВНОГО ФІЛЬМУ «MEAN GIRLS»)

Вступ. Проблема дослідження кінематографічних картин з філологічної точки зору – розкриває особливості мовної картини фільму, дослідження мовних закономірностей, дозволяє порівнювати мовні кінематографічні особливості різних країн. Дослідження вербальних засобів вираження стереотипів про школу, шкільний розпорядок та манеру поведінки вчителів та учнів свідчать про велике поле лінгвістичних та філологічних довідок і є актуальною темою для дослідження. Англomовний фільм «Mean girls» («Круті дівчата»).

Метою дослідження вербальних засобів вираження стереотипів про школу у сучасному англomовному фільмі «Mean girls» («Круті дівчата») режисера Марком Уотерсом, 2004 рік, Сполучені Штати Америки. Задачею наукового дослідження є виконання таких завдань:

- 1) визначити поняття стереотипів та вербальних засобів вираження стереотипів;
- 2) проаналізувати мовну картину фільму «Mean girls» («Круті дівчата») та визначити вербальні засоби вираження стереотипів про школу;
- 3) розкласифікувати проаналізовані стереотипи за тематичними мовними категоріями.

Виклад основного матеріалу. У сучасному повсякденному житті люди вживають та використовують різноманітні сталі мовленнєві вирази, вирази зрозумілі за етнічними чи традиційними приналежностями, порівнюють та трактують їх відповідно до чинників власної ментальності. Вище означені теми,

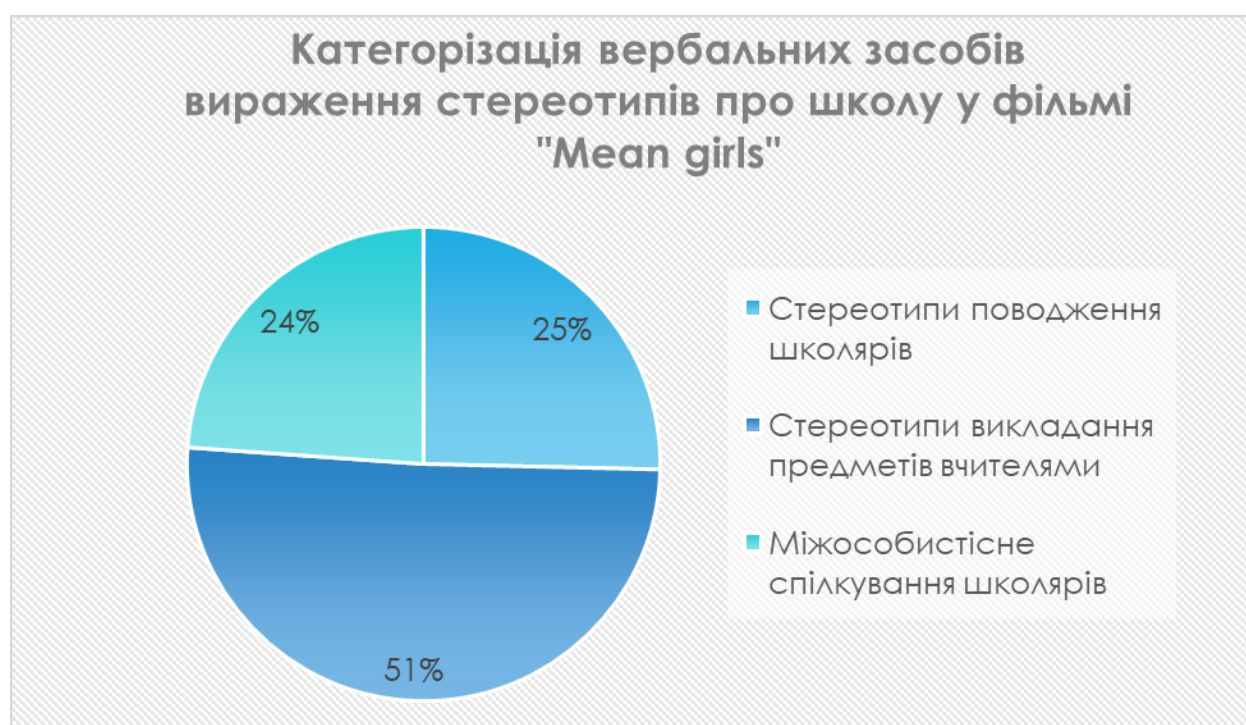
служать гарною базою для дослідження: проблему формування мовленнєвих стереотипів та механізми їх встановлення досліджували О. В. Квас, Д. А. Смирнова, І. С. Кон; особливості формування етнічних мовленнєвих стереотипів досліджували Г. В. Олпорт, Т. Г. Стефаненко, Г. Теджфел; питання різниці між трактуванням стереотипів у різних етнічних групах досліджували А.В. Вежбицька, Г.А. Симонова; особливостей вираження вербальних стереотипів є сферою наукового дослідження наступних авторів – Ю.М. Лотман, Н.В. Скоромислова, Lippmann W; філологічні наукові дослідження засобів вираження вербальних стереотипів у кінематографі є вузькою сферою дослідження Н.В.Бикова, Ю.Ю. Люблінської, а дослідження вербальних засобів вираження стереотипів про школу в англійськомовних фільмах є мало дослідженим і потребує додаткових розвідок.

Загальне поняття стереотипу – культурно-детермінованої, сталої картини світу, яка наявна в кожній людині та нації – ведено у наукові дослідження У. Ліппмана [5, с. 221]. Стереотип у філологічній науці – це відносно стійка характеристика, узагальнюючий образ мовного поняття, який є властивим представникам одного мовного та етнічного простору [2, с]. Трактування стереотипу, запропоновані О. О. Селівановою [5, с. 221] визначаються, як особливостями формування загального колективного сталого досвіду та вербального вираження поняття. Отже, мовний стереотип – стала структура свідомості людини, які можна досліджувати на рівні мовленнєвого вираження.

Філологічні наукові розвідки, присвячені вербальним засобам вираження стереотипів у фільмах та серіалах досліджуються за суб'єктами стереотипізації (колективні/індивідуальні), за об'єктом стереотипізації (антропостереотипи/ подійні/предметні), так і за механізмом формування, за умовами формування, за ступенем типовості приписуваних характеристик [11, с. 136]. Основними філологічними функціями стереотипів мовознавці виокремлюють функцію пізнавальну, регулюючу, економії пізнавальних зусиль, гінералізуючу, функцію захисту групової ідеології [6: 379].

На основі вище введених понять, доцільно визначити поняття шкільного стереотипу - систематизоване та зафіксоване поняття про команду практикуючих членів шкільної організації (вчителів, учнів, батьків) та особливостей їх спілкування, навчальної та виховної діяльності.

Наша наукова розвідка направлена на виявлення, аналіз, категоризацію вербальних засобів вираження стереотипів у американському англomовному фільмі «Mean girls» («Круті дівчата»). Основною тематичною ідеєю фільму є поява у старшій школі нової учениці. Виявлена нами філологічна вибірка дозволяє класифікувати вербальні засоби вираження стереотипів за наступними тематичними категоріями (див. рис. 1.1):

Рис. 1.1 Кількісна категоризація вербальних засобів вираження стереотипів про школу у фільмі «Mean girls»

Розглянемо вербальні засоби вираження стереотипів про школу у фільмі «Mean girls» («Круті дівчата»):

- Стереотипи поведінки школярів – це вербальні засоби вираження звертання, привітання і прощання під час навчального процесу, особливостей усних відповідей учнів під час уроків, вербальної реакції на навчальний матеріал. В обраному фільмі переважають такі види

вербальних засобів вираження стереотипів: «*butthead*», «*but I'm a Cheerleader*», «*preps*», «*who could forget that weird feeling of seeing a teacher IRL outside of class?*», «*There are no cheer coaches in sight*», «*help parents learn more about their children's lives*», «*body-switching storyline*».

- Стереотипи викладання предметів вчителями – це вербальні форми вираження вчителя під час навчання учнів, формування звертань до учнів, манери оцінення власної поведінки короткими фразами: «*all that learning got a bit boring*», «*just call me Derek, I abhor that whole 'Mr.' label*», «*preppy*», «*the greatest people you will ever meet... and the worst*».
- Стереотипи міжособистісного спілкування школярів – це вербальні форми, які є найроспосюженими у фільмі, вони демонструють особистісні звертання учнів один до одного, фрази які описують повсякденне життя учнів, їх неофіційне мовлення притаманне лише англомовним країнам: «*cliques*», «*the sweet superficial girl*», «*the spolider princess*», «*Whoooooo!!! YEAAHHHHH*», «*this is so messed up*», «*cool Asians*», «*girls who eat their feelings*», «*desperate wannabes*», «*sexually-active band geeks*», «*girls who don't eat anything*».

Висновки. Отже, вербальні засоби вираження стереотипів про школу у англомовному фільмі «*Mean girls*» («Круті дівчата») демонструють різні аспекти повсякденного шкільного життя учнів, вчителів та адміністрації старшої школи. Дослідження показало, що у фільмі «*Mean girls*» («Круті дівчата») переважають шкільні стереотипи повсякденного життя учнів та особистісного спілкування між ними. Найбільш розповсюдженим стереотипом фільму є власні назви учнів у класі та школі, які гуртуються на манері поведінки учня, відношенню до навчання та позанавчальної діяльності, соціального становища. Порівняння вербальних стереотипів та їх практичного трактування вивело загальне поняття фрази та її практичне розуміння в контексті.

Представлені стереотипи про школу в англомовному фільмі «*Mean girls*» («Круті дівчата») не вичерпують тему дослідження, що зумовлює подальшу

перспективу наукових розвідок, а саме аналіз вербальних засобів вираження шкільних стереотипів у британських фільмах про школу.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Бартминский Е. Языковой образ мира: очерки по этнолингвистике/ Ежи Бартминский // Индрик. -2005. - С.285.
2. Гайданка Д. Б. Дискурс кіно в ракурсі новітніх парадигм досліджень: особливості і типологія [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.vestnik-philology.mgu.od.ua/archive/v16/29.pdf> .
3. Сорокіна Н. Методологічна типологія стереотипів, як компонент змістового навчання іноземної мови у вищому навчальному закладі/ Сорокіна Наталія // Мова і культура.- 2013. - № 3 (23). – С.120-139.
4. Glatthorn A. Curriculum for the New Millennium [Електронний ресурс] /Alla A. Glatthorn, Jerry M. Jallall // Education in a New Era; Edited by Ronald S. Brandt. – Alexandria : VA ASCD, 2000. – Режим доступу: www.ascd.org/.../Curriculum_for_the_New.
5. Lippmann W. Public opinion / Walter Lippmann. – N.Y.: Macmillan, 1992. – 427р.

Писаренко Наталія Миколаївна

викладач кафедри іноземних мов

Київський національний університет технологій та дизайну

(м. Київ)

ОСНОВНІ ТРУДНОЩІ ПЕРЕКЛАДУ АНГЛОМОВНОЇ ПОЕЗІЇ

Переклад художньої літератури – це складна і надзвичайно важлива форма перекладацької діяльності, яка об'єднує різні культури та мовні традиції. Дуже часто якісний переклад може стати навіть повноцінним літературним твором. Це найчастіше притаманне поетичному перекладу. Саме переклад поезії